

De Zwarte stern in de Krimpenerwaard, kansen voor uitbreiding van de populatie ?

Al vele jaren wordt de zwarte stern in Zuid-Holland hulp geboden in de vorm van het aanbieden van nestvlotjes. Ook in de Krimpenerwaard is dit een al vele tientallen jaren toegepaste methode, die de afgelopen 10 jaar verder is verbeterd en afgestemd.

De hulp aan zwarte sterns is in Zuid-Holland provinciaal georganiseerd en bestaat uit het aanbieden van vlotjes op geschikt ogende plaatsen. In de Krimpenerwaard wordt hierbij intensief samengewerkt tussen de Natuur en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard (NVWK) en het Zuid-Hollands Landschap (ZHL). De samenwerking betreft zowel de vervaardiging van nieuwe vlotjes en het onderhoud aan bestaande vlotjes (ZHL materialen, opslagruimte en werkplaats; NVWK het maken en onderhouden), als onderlinge afstemming bij het plaatsen van de vlotjes en het volgen van de resultaten.

In de reservaatgebieden van het Zuid-Hollands Landschap worden de vlotjes uitgelegd door medewerkers van het ZHL. Bij agrariërs die bereid zijn medewerking te verlenen gebeurt het uitleggen en volgen door leden van de weidevogelgroep van de NVWK.

De laatste jaren wordt steeds intensiever onderling afgestemd en worden naast het aanbieden van de vlotjes afspraken gemaakt om de rust rond de kolonie te waarborgen. Zo worden tijdens de kwetsbare vestigingsfase en kleine jongen fase percelen of delen van percelen niet gemaaid, of worden bewust vlotjes uitgelegd omringd door zogenaamde standweiden percelen zodat verstoring tot een minimum beperkt kan blijven. Ook worden in toenemende mate de vlotjes meer gespreid in kleine groepjes aangeboden zodat het predatierisico kleiner wordt. Mede als gevolg van deze maatregelen lijkt de zwarte stern de laatste jaren in Zuid-Holland (en de Krimpenerwaard) weer een toenemende aantalontwikkeling te vertonen (van der Winden, Gerritsen, van der Zijden & Terlouw, 2011).

Gedurende het broedseizoen worden de vlotjes gecontroleerd op bezetting door de mensen die voor het uitleggen zorg hebben gedragen. Ondergetekenden volgende de zwarte sterns in de afgelopen twintig jaar in de Krimpenerwaard intensief. Naast vlotjeslocaties, aantal en exacte locatie van broedplaatsen, gebruik van natuurlijke nestplaatsen, oorzaken van mislukken van broedsels, etc. is tevens gekeken naar foerageergedrag, foerageergebieden, voedselsortiment dat wordt aangeboden aan niet vliegvlugge jongen, frequentie van voedingen, uitkomstresultaten en aantallen vliegvlug geworden jongen. Tijdens ons veldwerk constateerden wij steeds vaker dat de grotere concentraties van broedplaatsen vrijwel altijd gekoppeld zijn aan een geschikte foerageerbiotoop binnen één tot anderhalve kilometer afstand. Op sommige locaties met geschikte foerageerhabitat werden wel foeragerende zwarte sterns gezien, maar in kleine aantallen. Broedlocaties in de omgeving konden we in deze gevallen niet vinden. Als we de vogels met voedsel in de periode dat normaliter kleine jongen aanwezig zijn volgde bleken deze te herleiden tot kolonies die wat verder af waren gelegen. Juist bij deze foerageerlocaties was in de directe omgeving geen of weinig geschikte broedgelegenheid aanwezig. Anderzijds kwamen we steeds meer tot het inzicht dat de soort als broedvogel enorm in aantal achteruit was gegaan op locaties zonder geschikte foerageerbiotoop. Toch zijn deze gebieden op het oog nog steeds zeer geschikt als broedbiotoop en worden hier ook in ruime mate vlotjes aangeboden.

De gedachte ontstond dat bij een verdergaande planmatige aanpak mogelijk meer kansen voor de zwarte stern in de Krimpenerwaard zouden kunnen ontstaan. Om dit verder uit te werken en onze ideeën te toetsen hebben we de afgelopen weken de verzamelde gegevens van de afgelopen 5 jaar verder geanalyseerd en omgezet in een concept kansenkaart voor de zwarte stern in de Krimpenerwaard. Mogelijk dat dit de opstart kan zijn voor het uitvoeren van een pilot in dit gebied die informatie zou kunnen opleveren voor de aanpak elders in Zuid-Holland.

In het kort komt het er op neer dat in een straal van circa 500 meter rond geschikte foerageerbiotopen voor zwarte sterns actief naar vlotjes locaties en broedmogelijkheden zou kunnen worden gezocht. Anderzijds zou in op het oog geschikte en rustige polderdelen waar nu af en toe wordt gebroed, kleine tot zeer kleine aantallen tot broeden komen en/of al enkele jaren vlotjes zonder resultaat worden uitgelegd, gekeken kunnen worden of de foerageerbiotoop in voldoende mate aanwezig is. Indien dit niet het geval is zouden hier maatregelen kunnen worden genomen ten bate van de foerageerbiotoop. Hoe deze foerageerbiotoop kan worden ingericht cq kan worden gerealiseerd kan worden uitgewerkt aan de hand van de gebieden die nu veelvuldig als foerageergebied worden gebruikt.

Om bovenstaande pilot op te starten lijkt het een suggestie om in een samenwerking tussen Landschapsbeheer Zuid-Holland, de Natuur en Vogelwerkgroep Krimpenerwaard en het Zuid-Hollands Landschap een projectvoorstel te schrijven en een subsidieverzoek in te dienen.

Diny Buisman en Rudi Terlouw, juli 2011.

KANSENKAART ZWARTE STERN KRIMPENERWAARD.
© D. Buisman & R.J.S. Terlouw.

1: 50.000

GESCHIKT FOERAGEERBIOTOOP.

KANSRIJKE LOCATIES VOOR VLOT.IES.

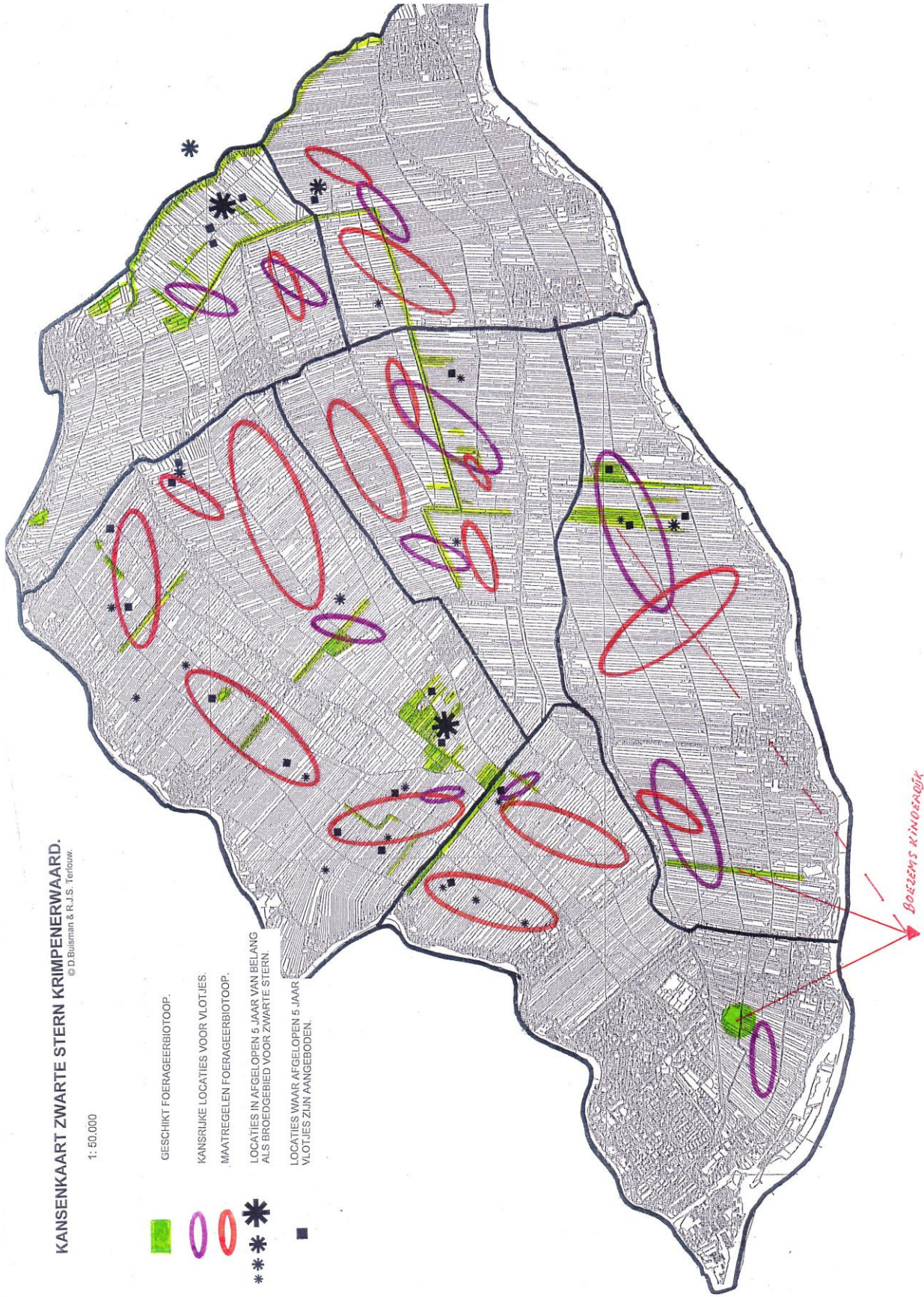
MAATREGELEN FOERAGEERBIOTOOP.

LOCATIES IN AFGELOPEN 5 JAAR VAN BELANG ALS BROEDGEBIED VOOR ZWARTE STERN.

LOCATIES WAAR AFGELOPEN 5 JAAR VLOT.IES ZIJN AANGEBODEN.

BORREMS KINDEBODIK